

Янковська А.В.,

студентка IV курсу кафедри музичного та хореографічного мистецтва ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв»;

Науковий керівник: Піхтар О.А., кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри музичного та хореографічного мистецтва ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв», м. Миколаїв, Україна

ФОЛЬКЛОР В ПРОЧИТАННІ СУЧАСНИХ УКРАЇНСЬКИХ КОМПОЗИТОРІВ (НА ПРИКЛАДІ ТВОРЧОСТІ ЄВГЕНА СТАНКОВИЧА)

Серед щедрої великої спадщини українського народу значне місце посідає усна народна творчість – фольклор. Він з далекої давнини приносить сучаснику думки, мрії, сподівання народу, відтворює його боротьбу. Можемо сказати, що усна народна творчість становить біографію народу.

Усна творчість українського народу зберігає в собі велику різноманітність жанрів, саме вона і є безцінною духовною скарбницею нації [5]. Усну народну творчість ще називають фольклором, що в перекладі означає – народна мудрість [4]. Фольклор взятий з різних джерел на основі безпосередніх спостережень над навколишнім життям. Він відтворює історію, культуру, побут, традиції, вірування народу. Жанри фольклору надзвичайно різноманітні – це казки, прислів'я, загадки, пісні, думи тощо.

Отже, фольклор – це дорогоцінне художнє надбання народу, це витвір його душі, котрий необхідно знати й цінувати і не цуратися свого.

Фольклор досить унікальна річ, адже зберігає в собі історію цілого народу, в даному випадку, українського народу. І в сучасному світі фольклор займає своє, важливе місце. Ми можемо чути, бачити фольклор вже в видозмінених варіантах, таких як обробки, стилізації, нові прочитання, варіації.

Згадавши видозмінення фольклору, неможливо пропустити таку течію в музиці як неофольклоризм.

Ця течія європейської музики XX століття переосмислює фольклор, вносить нові, цікаві, сучасні моменти, що надає нове життя фольклору, не дає йому забутись, згаснути.

Для музики неофольклоризму характерна концентрація тих або інших особливостей фольклору: наприклад, нерегулярний метр, «згущення» ладоінтонаційних особливостей фольклору, що тим самим відрізняє його від класичної традиції. Найяскравішими українськими неофольклористами є М. Скорик, І. Карабиць, Л. Дичко, Є. Станкович. Якщо говорити про українських

неофольклористів, хотілось би звернутись до творчості видатного митця, а саме, Є. Станковича та його інтерпретацій фольклору.

Творчості Станковича притаманна монументальність задумів, глибинні зв'язки з фольклором України, експериментальність форм та технік. Його музично - фольклористична мова цілком унікальна, оригінальна, без натяків на цитатність.

Пошуки техніки й естетики «сучасної гуцульської музичної мови» у Станковича сягають вершин синтезу фольклорного й модернового. Природа цієї синтези така невимушена й органічна, що фольклористи не помічають модерновости, а модерністи – фольклорності вислову.

Найяскравішим акцентом неофольклоризму в творчості Євгена Станковича є його фольк-опера «Коли цвіте папороть». Цей унікальний твір поєднує в собі хорове виконавство (за задумом композитора мав виконувати саме народний хор), народні традиції, обрядовості свята Івана Купала та сучасність.

Будучи ще молодим композитором, Євген Станкович наважився на неймовірно сміливий творчий експеримент – поєднати традиції унікальної народної співочої культури із звучанням авангардної симфонічної партитури. Властивістю творчості Станковича є чіткість візуального бачення звучущого матеріалу, образна конкретність, символічна картинність і зображальна змістовність тематизму – ці риси також проявилися в опері «Коли цвіте папороть» [6]. Музика Станковича виявилася настільки пророщеною з національного інтонаційного ґрунту, що авторські мелодії, – а їх більшість у творі, – майже ідентичні з мелосом автентичного фольклору (пісенних зразків центральних регіонів України). Тим самим композитор прагнув відтворити художню ментальність свого народу, його героїчну історію й мистецтво – те, що вирізняє українську націю серед інших.

Список використаних джерел :

1. Зінкевич О. Параметри мистецтва Євгена Станковича. *Мистецькі обрії'99: Альманах: Науково-теоретичні праці та публікації*. К.: Академія мистецтв України, 2000. С. 321-325.
2. Лісецький С. Євген Станкович. К.: Музична Україна, 1987. 64 с.
3. Гончаров А. Неофольклор як художньо-естетичне явище в музичному мистецтві. *Науковий вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського: Музичне виконавство*. К., 2001. Вип. 18. Кн. 7. С. 37-47.
4. Усна народна творчість: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / С. О. Філоненко. К.: Центр учбової літератури, 2008. 141 с.
5. Український фольклор у теоретичному висвітленні: підручник / С. Росовецький; Київський національний університет імені Тараса Шевченка. К.: Київ. ун-т, 2008. 623 с.
6. Станкович-Спольська Р. Фольк-опера Є.Станковича «Цвіт папороті» як факт національної історії. *Київське музикознавство*. Вип. 8. К.: КДВМУ, 2002. С. 180-188.
7. https://issuu.com/irynapolstiankina/docs/km57_pdf Дата звертання: 17.12.2022